

Misjonsstrategisk hjørne

Åndelig fornyelse og globalt perspektiv

HANS THORE LØVAAS

Denne gangen vil «misjonsstrategisk hjørne» stanse ved to forhold. Det ene er den viktige betydning oppgangs- og nedgangstider i kirken indre liv har hatt for misjonsinnsatsen ute. Åndelige fornyelses-tider har hatt stor betydning for ytremisjon gjennom hele historien.

Det andre er viktigheten av å se misjonsarbeidet i globalt perspektiv. Selv om det er en nedgang i antall misjonærer fra Norge og den vestlige verden for øvrig, så er det globalt sett en økning p.g.a. den store veksten i misjonsselskaper og misjonærer fra den såkalte tredje verden. Jeg har spesielt studert fremveksten av misjonsvirksomhet på det indiske subkontinent og tror at vår evne til å se dette og gå inn i et utfyllende partnerskaps-samarbeid med slike misjoner kan bli til gjensidig inspirasjon.

Vekkelse og misjon

Det er svært mange historiske eksempler på at det er en sammenheng mellom vekkelse og misjon og at misjonsorganisasjonene vil være avhengig av nye vekkelser for å kunne overleve. I januar 1998 fikk jeg anledning til å studere temaet på et kurs ved teologisk fakultet ved København universitet. Kurset handlet om «Vekkelse og Misjon i gamle kirker» og Paul Pierson fra Fuller i USA var hovedforeleser. Kursbøkene var blant annet R.E. Davies: *I will pour out my Spirit - a history and theology of revivals and evangelical awakenings*, Turnbridge Wells 1992, 288 sider, og R. Lovelace: *Dynamics of Spiritual Life. An evangelical theology of renewal*, U.S.A. 1979, 455 sider,

samt D.J. Bosch: *Transforming Mission*, New York 1991, 587 sider.

Den nære sammenhengen mellom vekkelse og misjon er også påvist i norsk misjonshistorie. I *Fast Grunn* 1967 skrev John Nome:

Den nye misjonsbevegelse som nådde vårt land i 1820- og 30-årene, var, som antydnet, forskjellig fra de eldre misjonsforetagender ved at den ikke som disse var enkeltmenns sak eller et kongelig foretagende, men en folkebevegelse med en aktiv, levende menighet som sin forutsetning. Og den kunne også ta i bruk de demokratiske arbeidsformer som etter hvert gjorde seg gjeldende mere allment i samfunnslivet .... men viktigst for misjonsbevegelsens gjennombrudd og dens senere store fremgang i vårt folk var selvsagt det endelige grunnlag den bygget på. Som i de fleste andre europeiske land må vi her også regne med de kristelige vekkelse som var gått forut for misjonsbevegelsens nedslag i de kristelig aktive miljøer, det er brødre menighetene og de haugianske vennsamfunn....

Den historiske sammenheng mellom vekkelsebevegelser og misjonstiltak og kan settes opp i en tabell på følgende måte:

Vekkelsesbevegelse	Årstall	Misjonstiltak/misjonsselskap	Ca årstall
Puritanismen	ca 1600	Gisbertus/Holland skrev en omfattende misjonsteologi. Hollandske misjonærer til Taiwan John Elliot og Mayhew til indianere i Massachusetts i Amerika.	ca 1618 1627 1640
Pietismen	ca 1700	Order of the mustard seed Bartholomew Ziegenbald og Henry Plutschau til Trankebar i India Hans Egede dro til Grønland og Thomas von Westen dro til samene i Finnmark	1706 1721 1716
Hernhuterne 100 års bonnemøte 24 timer i døgnet fra 1727	ca 1727	Sendte ut over 200 selvunderholdte misjonærer til noen av de vanskeligste steder i verden: Vest-indiske øyer, Algerie, Tyrkia, Grønland, Etiopia, Sri Lanka, Surinam, Syd-Afrika.	Fra 1732 hele 1700-tallet
Den store vekkelsen /The great Awakening	1737 ff. i England 1740 ff. i Amerika	Førte først og fremst til indremisjon i Europa og Amerika, sosialt og humanitært arbeid samt noen misjonsfremstøt blant indianere i Amerika. Grunnlaget for senere vekkelse og den moderne protestantiske misjonsbevegelsen ble lagt.	

Den andre store vekkelsen	1790 - 1810	Baptist Missionary Society (William Carey), London Missionary Society, The Scottish Missionary Society, The Netherlands Missionary Society, Church Missionary Society, New York Missionary Society, American Board of Commissioners for Foreign Missions, American Baptist Foreign Mission Society, Basel Missionary Society, Methodist Episcopal Foreign Missionary Society, Berlin Missionary Society, Leipzig Missionary Society	1792 1795 1796 1799 1797 1798 1810 1814 1815 1819 1824 1836
Vekkelser i Norge (og Sverige) samtidig med og i forlengelsen av den andre store vekkelsen: Hans Nielsen Hauge Carl O. Rosenius Landsvekkelser	ca. 1800 ca. 1840	NMS vokste fram av haugianerrørsla som fikk misjonsimpulser fra Tyskland gjennom brødrevennens virksomhet. NLM vokste fram av den rosenianske vekkelse som fikk sine misjonsimpulser fra England. Det Norske Misjonsselskap Den norske Santalmisjon Norsk Luthersk Misjonssamband	1842 1867 1891
Den 3. store vekkelsen	1858-1859	China Inland Mission Cambridge Seven Student Movement (over 20 000 misjonærer dro ut fra denne bevegelsen)	1865 1881 1886
Verdensvid pinsevekkelse	1900-1910	Vingren; Berg til Brasil	1910
Mange lokale vekkelser, studentvekkelser Jesus-bevegelsen Den karismatiske bevegelse	1945 ff.	Mange nye misjonsorganisasjoner og misjonærer på bakgrunn av skole/college-vekkelser Youth With a Mission Operation Mobilisation	

Når de fleste misjonsinitiativ synes å springe ut fra vekkelses- og fornyelsestider i kirkens liv, så er god grunn til å se stagnasjonen og nedgangen i antall norske misjonærer i sammenheng med en tilsvarende nedgang i kirkens indre liv i Norge. På lignende måte kan vi tolke den oppgang som er i andre deler av verden i lys av de fornyelsestider kirkene har opplevd f.eks. i Afrika, Asia og Latin-Amerika.

Misjon i den tredje verden og partnerskap

Avdøde biskop Bjørn Bue sa: «Vi må ikkje gløyma at tyngdepunktet innen den kristne kyrkja er i ferd med å forskyva seg frå nord til sør, frå vest til aust.» En stille men allikevel oppsiktvekkende trend i moderne misjon er hvordan vestlig misjon blir «marginalisert» sett i forhold til den store kirkevekst og økning i antall misjonærer i og fra Afrika, Asia og Latin-Amerika. I morgendagens verden vil ca. 2/3 av

verdens bekjennende kristne bo i disse regionene. Dette er dels begrunnet i vestlig misjonssuksess, dels i demografiske grunner (høy fødselsrate), men mest i en reell nedgang for kirke og misjon i vesten og reell fremgang for kirke og misjon i Afrika, Asia og Latin-Amerika.

Tabellen nedenfor viser de forskjellige regioners andel i verdens kristne befolkning og hvordan det antas å bli ved årstusenskiftet og senere i 2025. Tabellen er hentet fra Global Evangelization Movement med David Barrett i spissen. Internettadressen er <http://www.gem-werc.org/mmrc/mmrc9633.htm>.

Region	1900	1925	1950	1975	2000	2025	Notes
Africa	1.7%	3.2%	5.9%	10.2%	17.9%	25.9%	Major increase
Asia	3.7%	5.0%	6.5%	7.8%	17.1%	20.1%	Moderate increase
Europe	70.7%	62.4%	52.9%	42.6%	27.9%	19.8%	Major decline
Latin America	11.5%	15.2%	19.2%	23.2%	25.0%	23.9%	Increase begins to decline
North America	11.4%	13.1%	14.3%	15.0%	11.0%	9.3%	

I takt med denne utviklingen skjer det parallelt en sterk økning i antall misjonsorganisasjoner og misjonærer fra den tredje verden. Ved årtusen-skiftet regner man med at antallet protestantiske misjonærer fra den tredje verden vil overstige antallet misjonærer fra vesten.

I Evangelical Lutheran Church of America's Division for Global Mission (<http://www.elca.org/dgm/policy/commit.html>) har man vedtatt «Commitments for Mission in the 1990s». I dokumentet sies det at den kristne kirke har omsluttet hele kloden og er tilstede på alle kontinenter. I år 2000 regner de med at 60 % av alle kristne vil befinne seg i Latin Amerika, Afrika og Asia. På bakgrunn av dette sier de at «We are committed to cooperation and interdependency within the global Christian family. We will receive the witness of our global partners as they challenge us to faithfulness in mission. We recommit ourselves to send missionaries and resources in order to witness to Jesus Christ and support our partners who reach out in mission in Jesus' name.» Dette er den type beslutning som også norske misjons-selskaper trenger å ta, nemlig å se oss selv som likeverdige partnere som trenger hverandre i dagens misjonsvirkelighet og at vi er rede til å støtte den tredje verdens misjonærer likesåvel som vi vil fortsette å sende egne misjonærer der det er mulig.

Hva bør så norske misjonsselskap gjøre? Et svar kan være:

1. Ikke vent til år 2000 med å etablere et partnerskaps-samarbeid med minimum en nasjonal misjonsorganisasjon i hvert land din egen organisasjon arbeider i.
2. Undersøk med andre organisasjoner hvilke retningslinjer de har etablert for integritet, regnskap og rapportering i sitt samarbeid med nasjonale organisasjoner.

3. Ikke samarbeid ut fra tanken om hva du ønsker å gjøre for din nasjonale samarbeidspartner, men ut fra perspektivet om hva de mest trenger utfyllende hjelp til.

4. Verken overta nasjonale organisasjoner eller overrør dem med økonomiske midler, men la støtten utfylle/toppe deres eget initiativ.

5. Fastlegg en policy for samarbeid med nasjonale misjonsselskaper og kirker og del opp budsjettet i den støtten som går til vestlige misjonærer og til nasjonale samarbeidspartnere.

Selv kjenner jeg best til forholdene i India og mulighetene for konstruktivt samarbeid med nasjonale partnere både innenfor den lutherske kirken (NELC) og med indiske misjonsselskap. India er på mange måter et godt eksempel på de store fremskritt som har skjedd i internasjonal misjonsvirksomhet. I India har mange av de nasjonale misjons- og evangeliseringsorganisasjoner gått sammen i et indisk misjonsråd, *India Missions Association*, som ble stiftet i 1977. Misjonsrådet har 98 medlemsorganisasjoner med ca. 15000 misjonærer som arbeider i 1400 forskjellige distrikt i India og i 10 land utenfor India.

India Missions Association presenterer seg godt både på internett (<http://www.inmissions.org.html>.) og gjennom publikasjoner som *Indian Missions*, IMA's kvartalsmagasin og *Planters*, et misjonstidsskrift som utgis av Indian Institute of Missiology. De 98 medlemsorganisasjonene presenteres i IMA's publikasjoner. Noen av de viktigste er:

Nr	Org. navn	Startet	Geografisk arbeidsfelt	Misjonærer	Arbeidsområder
1	Christ for India Movement	1981	Maharashtra, Madhya Pradesh, Andhra Pradesh, Orissa, Karantaka, Tamil Nadu og Kerala	417	Rural & Tribal Ministry, Ministry to Neighbours, Church Planting, Literature, Film, Bible School and Social Uplift
2	Christian Believers Assembly Fellowship	1981	Rajasthan, Andhra Pradesh, Uttar Pradesh	400	Evangelism, Church Planting, Litterature, Missionary Training and Social Uplift
3	Friends Missionary Prayer Band	1968	Over hele India	714	Evangelism, Church Planting, Bible Translation and Social Uplift
4	Indian Evangelical Team	1977	De fleste stater i India	1260	Church Planting, Bible Schools, Childrens' Homes Social Uplift and Revival
5	Indian Evangelical Mission	1965	De fleste stater i India og i fem andre land	430	Litterature, Church Planting, Bible Translation, Training Programmes Medical Work, Social Uplift

De fleste av disse organisasjonene samler inn midler til sin virksomhet lokalt i India. Dette gjelder i hvertfall støtten til misjonærenes underhold. I forskjellig grad får de støtte til investeringer og spesielle institusjoner fra utlandet. IMA fraråder utenlandske organisasjoner fra å gå inn med for sterk støtte til enkelte useriøse organisasjoner. IMA har utarbeidet retningslinjer både for organisasjonsstruktur, ledelse og regnskap for seriøse misjonsorganisasjoner og har kommet mye lenger i sin veiledning og støtte til medlemsorganisasjonene enn f.eks. Norsk Misjonsråd noensinne har gjort. IMA opererer med veiledende «priser» på hva som trengs i støtte til forskjellige komponenter i misjonsarbeidet. Som eksempel kan nevnes at full støtte til en misjonær er satt til 500 kroner pr. mnd., månedlige utgifter til reise, bibeldeler og andre driftsutgifter er satt til 500 kroner, innkjøp av sykkel til 350 kroner, innkjøp av kraftig parafinlampe til 350 kroner, bygging av kirke til 5000 kroner, et høytaleranlegg til 2000 kroner o.s.v. Etter mitt skjønn er det svært realistiske priser etter indiske forhold. Dette sammen med IMA's tydelige krav til medlemsorganisasjonenes regler for ledelse, regnskap og rapportering gjør det lettere for samarbeidende utenlandske kirker og misjonsorganisasjoner å gå inn i et forpliktende partnerskap som ikke virker ødeleggende p.g.a. dårlig økonomisk styring eller kveler det lokale initiativ p.g.a. for massiv støtte.

Hans Thore Løvaas, f. 1945. Fjellhaug Misjonsskole 1969, ordinert til prest i Dnk 1970, misjonær for Den norske Santalmisjon i Bangladesh 1970-82. Rektor ved Gå Ut Senteret 1983-89. Personalkonsulent i DnS 1989-92. Misjonsekretær med ansvar for India, Bangladesh, Mali, Ecuador, Aserbajdsjan fra 1993.

Spiritual revival and global perspective

The article is dealing with two subjects within the strategy of mission. The first is the importance of renewal and revival in the churches to generate a strong mission motivation and missionary activities. The second is the importance of looking at the progress of missions from a global point of view and be aware of the increase in mission societies and missionaries from the third world and try to partner with them.